

UNDERVISNINGS- DIFFERENTIERING I GYMNASIET

Udviklingsredskab

Kære gymnasielærere

Dette udviklingsredskab guider jer igennem et selvevalueringsforløb. Som lærerteam eller arbejdsgruppe kan I bruge redskabet til en systematisk drøftelse af, hvordan I arbejder med at differentiere undervisningen, og hvilke udfordringer og muligheder I møder i dette arbejde. Når I anvender redskabet sammen med vidensnotatet *Undervisningsdifferentiering i gymnasiet*, får I hjælp til at sætte en retning for, hvordan I kan udvikle jeres arbejde med at differentiere undervisningen.

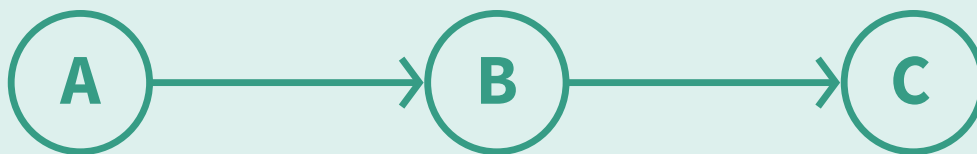
I selvevalueringsforløbet skal I arbejde med konkrete eksempler fra jeres egen praksis. Som individuel forberedelse skal I hver især medbringe en detaljeret beskrivelse af en lektion eller et undervisningsforløb, I har gennemført for nylig (se tekstboksen på side 2).

Redskabet er bygget op omkring tre faser

Redskabet guider jer igennem et selvevalueringsforløb, der består af tre faser:

- A Beskrivelse af praksis
- B Analyse og vurdering af praksis
- C Mål for ny praksis.

Hver fase består af en række arbejdsspørgsmål. Ved hjælp af disse kommer I rundt om væsentlige aspekter af jeres undervisningspraksis.

Beskrivelse af praksis

I denne første fase skal I beskrive jeres nuværende praksis, dvs. sætte ord på, hvordan I lige nu arbejder med at differentiere undervisningen. I skal skiftes til at medbringe et eksempel fra praksis.

Analyse og vurdering af praksis

I denne fase skal I kigge på jeres egen praksis udefra. I skal overveje, hvilke elementer af jeres differentieringspraksis der fungerer godt, og I skal identificere de dele af jeres praksis, der fungerer mindre godt.

Mål for ny praksis

I denne sidste fase anvender I jeres analyse og vurderinger til at sætte mål og lave konkrete aftaler for jeres arbejde med at differentiere undervisningen.

Hver lærer skal vælge og beskrive et eksempel fra egen praksis

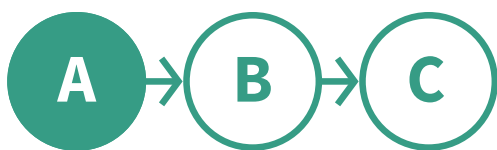
Hvert medlem af jeres team skal på skift forberede og medbringe en beskrivelse af en konkret lektion eller et undervisningsforløb. Gør brug af følgende udvælgelseskriterier, når I lægger jer fast på det eksempel, I vil arbejde med:

1. Eksemplet skal stå så friskt i jeres erindring, at I kan beskrive lektionen eller forløbet så detaljeret, at jeres kolleger kan se undervisningssituationen for sig: Beskrivelsen skal indeholde en gennemgang af undervisningens indhold, opbygning og aktiviteter, og den skal indeholde nogle af de overvejelser, I gjorde jer forud for forløbet, undervejs i forløbet og efter forløbets afslutning.

2. Undervisningssituationen skal illustrere jeres arbejde med eller bestræbelser på at differentiere undervisningen. I kan fx vælge en situation, der illustrerer, at I er lykkedes med at differentiere undervisningen, eller I kan vælge et eksempel, der illustrerer nogle af de vanskeligheder, I oplever at stå med, når I bestræber jer på at differentiere undervisningen.

Forslag til arbejdsproces:

- Planlæg en række møder, hvor I kan arbejde uforstyrret. På hvert møde skal et eller to medlemmer af teamet beskrive et eksempel fra deres praksis. Arbejd jer igennem fase A og B, indtil I er nået igennem alle eksemplerne. Når I har arbejdet jer igennem undervisningseksemplerne fra alle medlemmerne af teamet, skal I gå videre til fase C.
- Overvej, om I vil udpege en koordinator (intern/ekstern), der koordinerer og tilrettelægger arbejdet, så I kommer igennem alle faser på den aftalte tid.
- Prioritér de arbejdsspørgsmål, der er mest relevante for jer, fx spørgsmål, der vækker jeres nysgerrighed eller tvivl.
- Nedskriv jeres refleksioner og overvejelser, så I har et fælles udgangspunkt for den videre analyse og udviklingsproces.
- Vælg altid en arbejdsform, der giver mening i forhold til jeres konkrete praksis, og bring løbende jeres egen viden og faglighed i spil.

Beskrivelse af praksis

I fase A skal I sætte ord på, hvordan I lige nu arbejder med at differentiere undervisningen. I skal skiftes til at medbringe en beskrivelse af en lektion eller et undervisningsforløb, der illustrerer jeres arbejde med at differentiere undervisningen (se boks på side 2).

Det er vigtigt, at den enkelte lærer *beskriver* det valgte undervisningsforløb, så undervisningssituationen fremstår så klart som muligt for hele teamet. Gem vurderinger, analyser, forklaringer og gode råd til fase B og C.

Sådan arbejder I konkret i fase A:

Trin 1:

Den lærer, der har medbragt en beskrivelse af en lektion eller et undervisningsforløb, gengiver undervisningens mål, indhold, opbygning og aktiviteter så detaljeret og kronologisk som muligt:

- Hvem gjorde hvad, hvordan, hvor og hvornår?
- I hvilke elementer af undervisningen er der særligt fokus på at differentiere undervisningen?

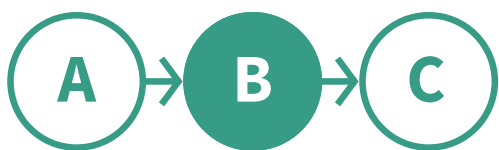
Trin 2:

Kollegerne stiller opklarende og uddybende spørgsmål og har særligt fokus på at få uddybet forhold, der kobler sig til lærerens arbejde med at differentiere undervisningen.

Selvom I arbejder med at beskrive en afgrænset undervisningssituation, kan det være nødvendigt for jer at spørge ind til aktiviteter, rutiner, kontekst eller begivenheder, der rækker ud over det valgte forløb, fx "hvordan går læreren i dialog med eleverne om deres faglige progression og udbytte af undervisningen?" eller "hvad kendetegner kulturen i den pågældende klasse?"

Fasthold jeres beskrivelser af, hvordan undervisningen differentieres i det aktuelle eksempel.

Analyse og vurdering af praksis

Foretag en analyse og vurdering af, hvordan I arbejder med at differentiere undervisningen.

1.

Tag afsæt i jeres beskrivelse fra fase A for at foretage en analyse af jeres nuværende arbejde med at differentiere undervisningen.

Kom fx ind på følgende:

- Hvor i eksemplerne lykkedes det at differentiere undervisningen? Hvilke grunde var der til det? Hvilken betydning tænker I, at det har for elevernes læringsmuligheder?
- Hvor i de konkrete eksempler var det vanskeligt at differentiere undervisningen? Hvad gjorde det svært?
- Hvad lægger I særligt mærke til i jeres beskrivelse af, hvordan I arbejder med at differentiere undervisningen? Hvad overrasker jer – og hvorfor?
- Hvordan kobler det konkrete eksempel sig til jeres øvrige undervisning? Hvad er genkendeligt, ikke genkendeligt, ventet og uventet?
- Hvad påvirker jeres muligheder for at differentiere undervisningen? Overvej, hvilken betydning forskellige forhold (fx skolens retningslinjer, ledelsens understøttelse af jeres arbejde, kulturen på skolen, jeres kompetencer, elevgrundlaget mv.) har for jeres arbejde med at differentiere undervisningen.

2.

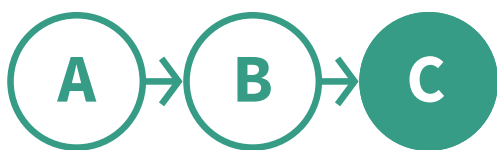
Tag afsæt i vidensnotatet om undervisningsdifferentiering i gymnasiet med henblik på at analysere og vurdere sammenhængen mellem vidensnotatets pointer og jeres arbejde med at differentiere undervisningen.

Lad jer inspirere af vidensnotatet, og kom ind på muligheder, styrker og udfordringer i jeres arbejde med at:

- Møde elevernes forskellige faglige forudsætninger og motivation for at lære.
- Lade undervisningsdifferentiering være et fælles anliggende for lærere og ledelse.
- Skabe klassekulturer, der understøtter en differentieret undervisning.
- Organisere undervisningen, så den tilgodeser elevernes forskelligheder.
- Bruge faglige dialoger og feedback løbende til at differentiere undervisningen.
- Formulere fælles og individuelle mål sammen med eleverne.
- Opbygge elevernes læringsstrategier og studiekompetencer.

Notér de vigtigste pointer og diskussioner fra jeres analyse og vurdering.

Mål for ny praksis

Brug analysen og vurderingerne af jeres forskellige beskrivelser af undervisningen til at prioritere en række fokuspunkter og mål. Læg herefter en plan for, hvordan I vil arbejde med at nå jeres mål.

1.

Anvend vidensnotatets pointer til at prioritere og begrunde et eller flere områder, som I vil have fokus på i jeres arbejde med at udvikle en differentieret undervisningspraksis.

Tag fx afsæt i følgende spørgsmål, når I skal prioritere:

- Hvilke elementer i jeres nuværende praksis er vigtige for jer at bevare for at differentiere undervisningen?
- Inden for hvilke dele af jeres arbejde med at differentiere undervisningen ser I behov for at udvikle jeres praksis? Og hvilke elementer vil I prioritere at tage fat på?
- Hvad ønsker I konkret at gøre anderledes – og hvorfor? Formulér et fokusområde for hver lærer, der har præsenteret et eksempel, og formulér et fokusområde for teamet som helhed. Diskutér også, hvilken rolle skolens ledelse med fordel kan spille i jeres arbejde med at differentiere undervisningen.

2.

Læg en konkret plan for jeres arbejde.

I kan fx lave aftaler om:

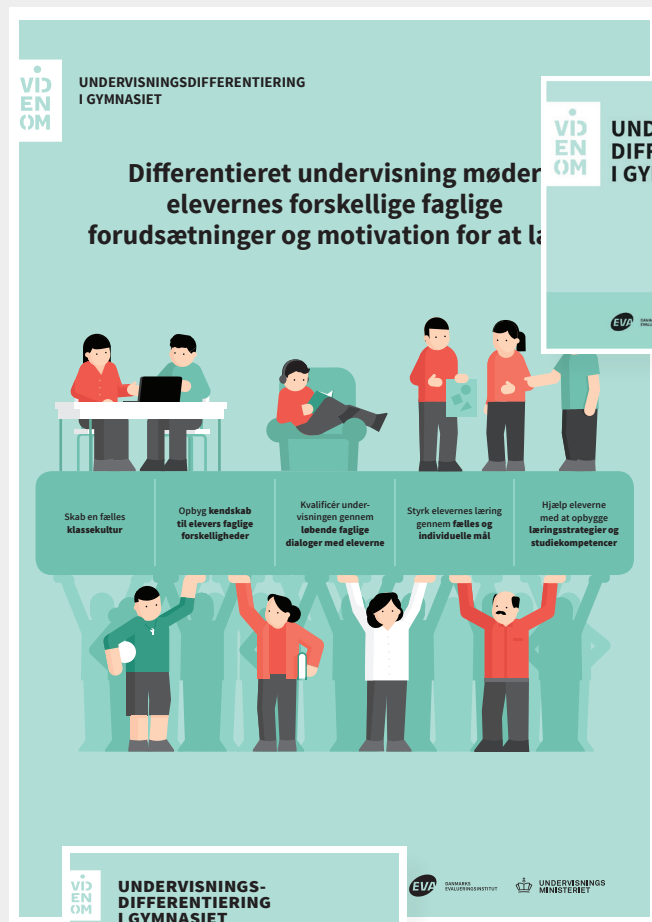
- Hvordan og hvornår I vil mødes igen og følge op på arbejdet med jeres respektive indsatsområder?
- Hvordan I vil holde øje med effekterne af arbejdet med indsatsområderne?
- Hvordan I vil bruge hinanden undervejs til sparring, observation m.m.?
- Hvordan I vil inddrage ledelsen i arbejdet med jeres indsatsområder?

Notér jeres overvejelser, beslutninger og aftaler.

Du står med en del af en samlet videnspakke

Dette udviklingsredskab indgår i en videnspakke, der indeholder en række forskellige produkter, der på hver sin måde præsenterer og lægger op til videre arbejde med vidensnotatets pointer om undervisningsdifferentiering i gymnasiet.

PowerPoint-præsentation
Præsenterer de vigtigste pointer fra vidensnotatet og lægger op til, at I kan videreformidle dem til relevante modtagere.

Vidensnotat
Baserer sig på en systematisk vidensopsamling om undervisningsdifferentiering i gymnasiet.

Plakat
Visualiserer vidensnotatets vigtigste pointer og kan hænges op, fx på lærerværelset.

Udviklingsredskab
Udspringer af pointer fra vidensnotatet og lægger op til, at I igangsætter en systematisk refleksions- og udviklingsproces i jeres team.

Du kan finde udgivelser og produkter om undervisningsdifferentiering i gymnasiet på www.eva.dk/viden-om og www.emu.dk.